

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

ابن خلدون: پیشرو، مبدع و نوآور مفاهیم علوم اجتماعی شکوه دیباجی فروشانی^۱، غلامرضا جمشیدیها^۲

هر علمی دارای موضوعی است و موضوع یا موضوعات علمی نیازمند واژه‌هایی هستند که معرف آن‌ها باشد. علوم اجتماعی نیز از این خصیصه مجزا نیستند.

چنانچه ابن خلدون را پایه گذار علوم اجتماعی و یا جامعه‌شناسی بدانیم، بیش از هرکس او استحقاق دارد که «اولین مبدع مفاهیم و واژگان اجتماعی» خوانده شود. ابن خلدون به عنوان مبتکر و مبدع علم «عمران»، ناگزیر از استعمال واژه‌های معمول زبان در مفاهیمی نوشته و گاه بر اساس ریشه‌های لغوی موجود، با تسلطی که بر زبان و ادب عرب

۱. دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی توسعه اجتماعی روستایی دانشگاه تهران،
Shokoforushani@gmail.com

۲. دانشیار دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران،
gjamshidi@ut.ac.ir

داشته، واژه‌هایی خاص وضع کرده است. از این رو، در نوشته‌های او به خصوص در کتاب مقدمه، به اصطلاحات و تعبیرات ویژه‌ای بر می‌خوریم که مفهوم کامل آن با توجه به منظومه اندیشه و بیان ابن‌خلدون شناخته میشود؛ از آن جمله است واژه‌های عمران، عصبیت، انحطاط، خلافیه، ملکه، بدوی، تمدن، طبیعت، دولت، حضارت. در این میان بعضی از مفاهیم از اهمیت بیشتری برخوردار است.

این پژوهش عمدتاً با روش اسنادی و کتابخانه‌ای در پی آن است تا ضمن بررسی این واژه‌ها در زبان عربی، به تشریح و بسط این مفاهیم از دیدگاه خود ابن‌خلدون بپردازد. سپس موارد، ویژگی‌ها و نظریات مربوط به آنها را به تفصیل مورد بررسی قرار دهد. در این خصوص چنانچه به مقولات یکسان و مشابه بین علم عمران و جامعه‌شناسی برخورد شود، مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. چنین پژوهشی قدم کوچکی است در شناخت بیشتر ابن‌خلدون و اعاده حیثیت او در حوزه علوم اجتماعی آنچنان که شایسته اوست.

واژگان کلیدی: مفاهیم اجتماعی، ابن‌خلدون، جامعه‌شناسان کلاسیک، عمران، عصبیت

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی